

Nr 69

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 och 3 §§ lagen den 16 maj 1957 (nr 202) med särskilda bestämmelser om kommuns, landstingskommuns och annan samfällighets utdebitering av skatt för åren 1958—1965, m. m.; given Stockholms slott den 16 februari 1962.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att dels antaga härvid fogade förslag till

1) lag angående ändrad lydelse av 2 och 3 §§ lagen den 16 maj 1957 (nr 202) med särskilda bestämmelser om kommuns, landstingskommuns och annan samfällighets utdebitering av skatt för åren 1958—1965; samt

2) förordning angående ändrad lydelse av 4 § 2 mom. och anvisningarna till 12 § förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt;

dels ock bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås full kompensation åt kommunerna för det bortfall av skatteunderlag som den vid höstriksdagen 1961 genomförda ortsavdragsreformen medför. Full kompensation ges även för det skattebortfall som förorsakas av det tidigare beslutade slopandet av ortsgrupp II. Efter mönster av skatteersättningen i anledning av 1957 års ortsavdragsreform föreslås kompensationen utformad som ett statsbidrag med tillskjutet skatteunderlag.

Det föreslagna bidragssystemet, som avses skola tillämpas för åren 1962—1965, beräknas medföra en årlig utgift för staten av för närvarande 280 milj. kr. På budgetåret 1962/63 beräknas dock falla ca 420 milj. kr.

Förslag

till

**lag angående ändrad lydelse av 2 och 3 §§ lagen den 16 maj 1957 (nr 202)
med särskilda bestämmelser om kommuns, landstingskommuns och annan
samfällighets utdebitering av skatt för åren 1958—1965**

Härigenom förordnas, att 2 och 3 §§ lagen den 16 maj 1957 med särskilda bestämmelser om kommuns, landstingskommuns och annan samfällighets utdebitering av skatt för åren 1958—1965 skola erhålla följande ändrade lydelse.

(Nuvarande lydelse)

2 §.

Den utdebitering, — — — års ortsavdragsreform.

3 §.

Den utdebitering, som skall verkställas för ett vart av åren 1960—1965, skall beräknas i förhållande till det antal skattekronor och skatteören, som vid närmast föregående års taxering påförts de skattskyldiga, med tillägg — utom i fråga om tingslag — av det antal skattekronor, som staten skall tillskjuta i anledning av ortsavdragsreformen.

(Föreslagen lydelse)

2 §.

Den utdebitering, — — — års ortsavdragsreform.

Den utdebitering, som skall verkställas för år 1963, skall bestämmas i förhållande till det antal skattekronor och skatteören, som beräknas skola hava påförts de skattskyldiga vid 1962 års taxering, om därvid tillämpats de kommunala ortsavdrag, vilka genom lagen den 15 december 1961, nr 622, fastställts att gälla från och med 1963 års taxering, med tillägg — utom i fråga om tingslag — av det antal skattekronor, som staten skall tillskjuta i anledning av 1957 och 1961 års ortsavdragsreformer.

3 §.

Den utdebitering, som skall verkställas för ett vart av åren 1960—1962 samt 1964 och 1965, skall beräknas i förhållande till det antal skattekronor och skatteören, som vid närmast föregående års taxering påförts de skattskyldiga, med tillägg — utom i fråga om tingslag — av det antal skattekronor, som staten skall tillskjuta i anledning av 1957 och 1961 års ortsavdragsreformer.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. I samband med ikraftträdandet skall iakttagas, att kommunen enligt 72 § kommunallagen tillkommande förskott för år 1962 å allmän kommunalskatt skall vid den utanordning som verkställs i november månad sagda år minskas med ett belopp motsvarande den skatteersättning i anledning av 1961 års ortsavdragsreform, som för år 1962 fastställts för kommunen.

Kungl. Maj:ts förordning
angående ändrad lydelse av 4 § 2 mom. och anvisningarna till 12 §
förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt

Härigenom förordnas, att 4 § 2 mom. och anvisningarna till 12 § förordningen den 16 maj 1958 om sjömansskatt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

4 §.

2 m o m. Ersättning utgår årligen till stad som icke tillhör landstingskommun med *femtio* procent, till annan kommun med *trettiosju och en halv* procent, till landstingskommun med *tolv och en halv* procent, till municipalsamhälle, varom här är fråga, med två procent och till allmän sjuk-kassa med sex procent av den sjömansskatt, som under beskattningsåret erlagts av sjömän bosatta inom kommunen, landstingskommunen eller municipalsamhället eller inom sjuk-kassans verksamhetsområde.

Ersättning, som — — — 500 kronor.

Anvisningar

till 12 §.

Jämknings i fall som avses i 12 § 1 mom. vid e) må för år räknat med-givas med högst ett belopp, som motsvarar summan av vederbörligt, vid erläggande av sjömansskatt icke utnyttjat ortsavdrag *enligt ortsgrupp III* och 3 000 kronor.

(Föreslagen lydelse)

4 §.

2 m o m. Ersättning utgår årligen till stad som icke tillhör landstingskommun med *femtiofem* procent, till annan kommun med *fyr-tio* procent, till landstingskommun med *femton* procent, till municipalsamhälle, varom här är fråga, med två procent och till allmän sjuk-kassa med sex procent av den sjömansskatt, som under beskattningsåret erlagts av sjö-män bosatta inom kommunen, landstingskommunen eller municipalsamhället eller inom sjuk-kassans verksamhetsområde.

Ersättning, som — — — 500 kronor.

Anvisningar

till 12 §.

Jämknings i fall som avses i 12 § 1 mom. vid e) må för år räknat med-givas med högst ett belopp, som motsvarar summan av vederbörligt, vid erläggande av sjömansskatt icke utnyttjat ortsavdrag och 3 000 kronor.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling; dock att 4 § 2 mom. i dess före den 1 januari 1962 gällande lydelse skall tillämpas vid beräkning av ersättning enligt 4 § för beskattningsåret 1961.

¹ Senaste lydelse av 4 § 2 mom. se 1961:36 och av anvisningarna till 12 § se 1960:176.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16
februari 1962.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om *skatteersättning till kommunerna i anledning av 1961 års ortsavdragsreform* och anför därvid följande.

1961 års höstriksdag beslöt (Prop. 188; BevU 79; Rskr 410) ett flertal ändringar i beskattningen med verkan fr. o. m. inkomståret 1962 (taxeringsåret 1963). Bl. a. har de tidigare med hänsyn till dyrort differentierade statliga och kommunala ortsavdragen ersatts med enhetliga och — i jämförelse med tidigare gällande avdrag — förhöjda avdragsbelopp. De nya ortsavdragen utgör för gifta och ogifta med hemmavarande barn 4 500 kronor och för ensamstående 2 250 kronor. Detta innebär för de gifta en höjning av avdragsbeloppet med 820 kronor i ortsgrupp III, med 660 kronor i ortsgrupp IV och med 500 kronor i ortsgrupp V. För ensamstående utgör höjningen hälften av dessa belopp eller 410 resp. 330 och 250 kronor. De höjda ortsavdragen gäller vid både den statliga och den kommunala inkomsttaxeringen. — En häremot svarande sänkning av sjömansskatten beslöts samtidigt.

I propositionen 1961:188 angavs, att ett genomförande av denna ortsavdragsreform beräknades medföra ett totalt skattebortfall av 560 milj. kronor, varav för statens del 290 milj. kronor och på den kommunala sidan 270 milj. kronor. Jag framhöll i anslutning härtill, att det syntes uppenbart att ett sådant skattebortfall för kommunernas del skulle resultera i betydande höjning av utdebiteringarna, om inte staten lämnade kommunerna ersättning. Kommunerna borde enligt min uppfattning få full kompensation för skattebortfallet vid ortsavdragshöjningen och min avsikt var att senare återkomma till denna fråga och framlägga förslag om provisorisk ersättning till kommunerna för tiden fram till dess en mera definitiv reglering av hithörande spörsmål kunde ske i belysning av den utredning, som verkställes av 1958 års skatteutjämningskommitté. Enligt de för denna lämnade utredningsdirektiven bör utredningen vara slutförd i sådan tid att 1964 års riksdag kan ta ställning i frågan.

Av bevillningsutskottets betänkande nr 79 i anledning av propositionen framgår att utskottet vid sitt tillstyrkande av ortsavdragsreformen utgått från att kommunerna skall få full ersättning av staten för bortfallet av skatteunderlag.

Jag avser nu att framlägga förslag om utformningen av ersättningen till kommunerna i anledning av 1961 års ortsavdragsreform. Såsom bakgrund för bedömning av frågan hur den nu aktuella skatteersättningen lämpligen bör utformas skall här lämnas en redogörelse för bestämmelserna om det statsbidrag, som för närvarande utgår i anledning av 1957 års ortsavdragsreform och som även innefattar ersättning till kommunerna på grund av 1950 års ortsavdragshöjning.

Skatteersättningen i anledning av 1957 års ortsavdragsreform. 1957 års ortsavdragsreform innebar, att de kommunala ortsavdragen, som tidigare legat betydligt under de statliga, fr. o. m. inkomståret 1958 fastställdes till samma belopp som de statliga ortsavdragen. Beslut om denna ortsavdragshöjning och därav betingad ersättning till kommunerna fattades i enlighet med de förslag som framlades i proposition nr 97 till 1957 års riksdag. I propositionen uttalades såsom en allmän målsättning för bidragsgivningen, att samtliga kommuner under de tre första åren efter ortsavdragshöjningens genomförande, d. v. s. åren 1958—1960, skulle få i princip full täckning för inkomstbortfallet, medan under den därpå följande femårsperioden 1961—1965 viss reducering av bidragen skulle ske för kommuner vars relativa skattekraft medgav en anpassning till de nya ortsavdragen med bibehållande av den skattelättnad, som ortsavdragshöjningen medförde för de skattskyldiga. I enlighet härmed skall statsbidraget till kommuner med den största skattekraften helt avvecklas under tiden fram till år 1965. För år 1962 utgör bidraget för dessa kommuner 60 procent av full kompensation. För andra kommuner med relativt god skattekraft reduceras avdraget successivt för att år 1965 utgå med mellan 15 och 90 procent av full ersättning enligt en graderad skala för sex olika med hänsyn till skattekraften fastställda bidragsgrupper. För år 1962 utgör bidraget inom dessa grupper mellan 65 och 95 procent. För de minst bärkraftiga kommunerna har icke ifrågasatts någon reducering utan full ersättning skall utgå under hela övergångsperioden fram till och med år 1965.

Ersättningen utgår på grundval av det skatteunderlagsbortfall, som framkom vid en omräkning av 1957 års skatteunderlag. Denna omräkning verkställdes genom de lokala skattemyndigheternas försorg, d. v. s. av härads-skrivarna och kronokamrerarna. Med hänsyn till inkomstlängdens uppdelning i särskilda avdelningar för olika administrativa områden erhöles därvid på en gång det av ortsavdragsreformen föranledda skattebortfallet i respektive borgerlig primärkommun, församling och municipalsamhälle. För landstingets del framräknades det genom summering av de tal, som erhållits vid omräkningen i de olika kommuner, som tillhör landstingsområdet.

De totala kostnaderna för omräkningsarbetet beräknades till 60 000 å

70 000 kr., varav något över hälften belöpte på häradsskrivarkontoren. Någon ersättning från statsverket för av denna omräkning föranledda kostnader för de lokala skattemyndigheterna i städer med egen uppborädsförvaltning utgick icke.

Beträffande den tekniska utformningen av statsbidraget i anledning av 1957 års ortsavdragsreform må särskilt framhållas, att det icke fått formen av ett i kronor bestämt bidragsbelopp utan utformats såsom ett statsbidrag med tillskjutet skatteunderlag. Detta system innebär att staten varje år, under vilket statsbidraget skall utgå, tillskjuter ett visst skatteunderlag, och detta skatteunderlag deltar i vanlig ordning i den kommunala utdebiteringen. Utdebiteringssiffran i kommunen fastställes därför varje år med utgångspunkt från det sammanlagda skatteunderlaget med däri ingående av staten tillskjutet skatteunderlag. Statsbidraget utgår varje år med ett belopp, som med hänsyn till den beslutade utdebiteringen svarar mot kommunalskatten på det skatteunderlag, som staten garanterar.

Vid mitt ställningstagande till förman för detta bidragssystem framhöll jag att kommunerna därmed på ett mer tillfredsställande sätt än vid ett system med ett i kronor bestämt bidrag fick garanti för full ersättning för det skatteunderlag, som fallit bort till följd av de höjda ortsavdragen.

Enligt det år 1957 beslutade förfarandet ankommer det på länsstyrelsen att för varje bidragsår fastställa storleken av det skatteunderlag, som staten på grundval av det enligt omräkningen av 1957 års skatteunderlag beräknade bortfallet skall tillskjuta. Med hänsyn till taxeringsperiodens längd och till det kommunala budgetarbetet skall länsstyrelsens beslut delgivas kommunerna senast den 10 september under taxeringsåret.

Statsbidrag utgår i princip till alla kommunala bildningar, under förutsättning att de enligt lag eller annan allmän författning skall täcka sitt medelsbehov, i den mån detta inte fylles genom andra inkomster, genom utdebitering i förhållande till det antal skattekröner och skatteören, som enligt bestämmelserna i kommunalskattelagen påförts de inom kommunen skattskyldiga. Berättigade till statsbidrag är alltså borgerliga primärkommuner, församlingar, pastorat och andra kyrkliga samfälligheter, municipalsamhäl-len och landsting. Utanför statsbidragssystemet faller endast tingslagen. För dessa beräknades utdebiteringshöjningarna bli så små, att de inte behövde beaktas i detta sammanhang.

Såsom tidigare antytts har den provisoriska ersättning, som tillerkändes kommunerna i anledning av 1950 års ortsavdragshöjning, inordnats i det på grund av 1957 års reform fastställda statsbidragssystemet. Denna samordning torde icke behöva redovisas i detta sammanhang, liksom icke heller de närmare grunderna för den successiva reduktion av statsbidraget som sedan år 1961 och fram till år 1965 skall ske i flertalet kommuner.

Departementschefen. Såsom redan nämnts är frågan om den framtida utformningen av den statliga bidragsgivningen till kommunerna föremål för utredning av 1958 års skatteutjämningskommitté. Riktpunkten för kommit-

téns arbete är, att 1964 års riksdag skall kunna ta ställning till en mera definitiv reglering av bidragsgivningen för tiden efter år 1965. Detta ställningstagande bör givetvis ske med beaktande även av 1961 års reform. Med hänsyn härtill torde den i anledning av denna reform nu aktuella ersättningsfrågan lämpligen böra begränsas till en provisorisk reglering för tiden fram till och med år 1965, d. v. s. för fyraårsperioden 1962—1965. I det följande framlagda förslag bygger på denna förutsättning.

Den provisoriska regleringen av ersättningsfrågan för åren 1962—1965 bör i enlighet med vad som uttalades i samband med 1961 års beslut om ortsavdragshöjning syfta till full kompensation till kommunerna. Detta synes bäst kunna åstadkommas genom att denna ersättning, liksom nu utgående bidrag i anledning av 1957 års ortsavdragshöjning, får formen av statsbidrag med tillskjutet skatteunderlag. Staten skulle sålunda för varje år tillskjuta ett mot den av ortsavdragshöjningen betingade skatteunderlagsminskningen svarande skatteunderlag. Statens årliga bidrag till kommunerna blir då det belopp som svarar mot kommunalskatt enligt fastställd utdebitering för skatteunderlagstillskottet.

I detta sammanhang vill jag erinra om den ändring i skattegrupperingen som beslöts av 1961 års vårriksdag. Ändringen avsåg slopanDET vid den statliga och den kommunala taxeringen av ortsgrupp II. Genom detta beslut uppflyttades med verkan från och med den 1 januari 1962 (1963 års taxering) samtliga kommuner i ortsgrupp II till ortsgrupp III. Härigenom höjdes ortsavdragen 160 kr. för gifta och 80 kr. för ensamstående. Kostnaden för reformen beräknades till sammanlagt 22,8 miljoner kr. för stat och kommun. Riksdagens beslut i frågan innebar, att kommunerna i princip själva skulle få bära det skattebortfall som föranleddes av ortsavdragshöjningen. De utdebiteringshöjningar, som kunde bli följden härav beräknades nämligen bli mycket måttliga. Blott i ett hänseende skulle enligt beslutet staten svara för bortfallet av kommunalt skatteunderlag. Bidragsunderlaget för skatteersättningen i anledning av 1957 års ortsavdragsreform skulle sålunda för berörda kommuner uppräknas med 3,6 procent. Uppräkningen motiverades på följande sätt. Om kommunerna i ortsgrupp II redan vid 1957 års taxering tillhört den högre ortsgruppen skulle bidragsunderlaget ha beräknats till genomsnittligt 3,57 procent högre belopp. Det syntes naturligt att en däremot svarande höjning av det tillskjutna skatteunderlaget skedde, när ortsgruppsindelningen ändrades. — Med sålunda ändrad beräkning av bidragsunderlaget uppskattades kommunernas årskostnad för slopanDET av ortsgrupp II till 6,3 miljoner kr.

Förutsättningarna för riksdagens beslut att låta kommunerna i huvudsak själva svara för kostnaden för slopanDET av ortsgrupp II synes i väsentlig grad ha rubbats genom 1961 års höstriksdags beslut i ortsavdragsfrågan. Genom att principen om full kompensation godtagits vid den slutliga avvecklingen av skattegrupperingen, synes med fog kunna hävdas att staten också bör bära hela kostnaden för det led i avvecklingen som togs ett halvt år tidigare genom slopanDET av ortsgrupp II. Jag vill därför förorda, att

skatteersättningen i anledning av 1961 års ortsavdragsreform utformas så, att även de kommuner, som intill utgången av år 1961 tillhörde ortsgrupp II, får full kompensation för ortsavdragshöjningen.

Principen om full kompensation förutsätter bidrag till alla slags kommunala enheter med självständig beskattningsrätt. På sätt skedde vid 1957 års ortsavdragsreform torde man dock i detta sammanhang kunna bortse från tingslagen med hänsyn till ortsavdragsreformens ringa betydelse för deras utdebitering.

Skatteersättningen i anledning av 1957 års ortsavdragsreform grundar sig på det skatteunderlagsbortfall som skulle hava framkommit vid 1957 års taxering, om de högre ortsavdragen tillämpats redan då. Beräkningen av detta bortfall skedde under sommaren 1957 genom omräkning av samma års taxering.

På samma sätt bör nu en beräkning ske av skatteunderlagsbortfall i anledning av 1961 års reform. De hittillsvarande lägre ortsavdragen tillämpas sista gången i fråga om 1962 års taxering (inkomståret 1961). Det synes lämpligt att skatteersättningen beräknas på grundval av det skatteunderlagsbortfall som skulle hava uppkommit vid denna taxering om de högre ortsavdragen varit tillämpliga. Storleken av detta skatteunderlagsbortfall torde böra konstateras genom omräkning under sommaren 1962 av de av taxeringsnämnderna fastställda taxeringarna. Det skatteunderlagsbortfall som då framräknas bör vara normerande för skatteersättningen för hela den nu aktuella fyraårsperioden 1962—1965. Arbetet med omräkningen synes, på sätt skedde år 1957, böra utföras av de lokala skattemyndigheterna.

Omräkningen bör kunna ske på i princip samma sätt som år 1957. Till grund för omräkningen bör sålunda läggas en indelning av de i 1961 års inkomstlängd upptagna skattskyldiga med ortsavdrag, d. v. s. fysiska personer och därmed likställda, i följande tre grupper.

a) Såsom gifta taxerade skattskyldiga med beskattningsbar inkomst större än ortsavdragshöjningen, därvid samtaxerade personer, vars sammanlagda beskattningsbara inkomst överstiger nämnda höjning, räknas som en skattskyldig inom den kommun, där mannen är bosatt.

b) Såsom ensamstående taxerade skattskyldiga med beskattningsbar inkomst större än ortsavdragshöjningen.

c) Skattskyldiga med beskattningsbar inkomst lika med eller mindre än ortsavdragshöjningen.

Vid denna gruppindelning bör icke medtagas sådana skattskyldiga, som vid taxeringen erhållit kommunalt ortsavdrag för mindre än sex månader och ej heller sådana skattskyldiga, som erhållit ortsavdrag i annan kommun än hemortskommunen eller för vilka vid taxeringen till kommunal inkomstskatt beviljats extra avdrag för nedsatt skatteförmåga med belopp lika med eller större än höjningen av de kommunala ortsavdragen.

I fråga om de två förstnämnda grupperna erhålles skatteunderlagsminskningen genom multiplikation av antalet skattskyldiga inom respektive grupp med ortsavdragshöjningens belopp. För den tredje gruppen erhålles bortfal-

let genom en summering av de beskattningsbara inkomster, som åsatts dessa skattskyldiga. Sammanlagda summan av de för de olika grupperna framräknade beloppen utgör det totala skatteunderlagsbortfallet, som i kommunen föranletts av den senaste ortsavdragshöjningen och som alltså skall utgöra grundvalen för fastställandet av statsbidraget till kommunen. Det må framhållas att en enligt dessa grunder verkställd omräkning innebär att ingen hänsyn toges till de förändringar i taxeringarna, som föranledes av prövningsnämndernas eller beskattningsdomstolarnas beslut. Motsvarande gällde vid omräkningen i anledning av 1957 års reform.

Omräkningsarbetet kommer att ske under budgetåret 1962/63. De därmed förenade kostnaderna synes, i enlighet med vad som gällde vid 1957 års motsvarande omräkning, icke böra berättiga stad med egen uppbördsförvaltning till någon särskild ersättning av staten. Skulle de på statsverket belöpande kostnaderna för detta arbete inte kunna inrymmas inom beräknade anslagsbelopp för häradsarkivarorganisationen för nämnda budgetår, torde Kungl. Maj:t sedermera få pröva frågan om medgivande till de överskridanden som må erfordras.

Bestämmelser om omräkningens utförande, fastställandet av tillskjutet skatteunderlag och övriga erforderliga detaljföreskrifter torde få utfärdas i administrativ ordning. Bestämmelserna bör så långt möjligt anknyta till det förfarande och den ordning som gäller i fråga om skatteersättning i anledning av 1957 års ortsavdragsreform. Utkast till erforderliga administrativa författningsbestämmelser har utarbetats inom finansdepartementet och torde såsom *Bihang* få fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende.

Statsbidraget i anledning av tidigare års ortsavdragsreform har föranlett en lag den 16 maj 1957 (nr 202) med särskilda bestämmelser om kommuns, landstingskommuns och annan samfällighets utdebitering av skatt för åren 1958—1965, d. v. s. för de år, varunder detta bidrag skall utgå. Statsbidraget i anledning av 1961 års ortsavdragsreform torde erfordra sådan ändring i denna lag, att vid fastställandet av den kommunala utdebiteringen hänsyn skall tagas icke endast till det skatteunderlag, som skall tillskjutas av staten i anledning av 1957 års reform, utan också till det skatteunderlag, som här föreslagits skola tillskjutas i anledning av 1961 års ortsavdragsreform. Härigenom kommer det förskott å kommunalskatt som kommunerna enligt 72 § kommunallagen äger uppbära att för åren 1963—1965 grundas på ett skatteunderlag som, såvitt avser ortsavdragens beräkning, överensstämmer med vad som gäller vid de mot nämnda inkomstår svarande taxeringarna 1964—1966.

I fråga om 1962 års förskott erfordras dock särskilda bestämmelser. Förskottets storlek är redan bestämt på grundval av 1961 års taxering, då de lägre ortsavdragen gällde. Utgående förskott för år 1962 bör därför reduceras med ett belopp som svarar mot den skatteersättning som fastställles för år 1962. Reduktionen av förskottet synes lämpligen böra ske vid förskottsbetalningen i november 1962 samtidigt med att skatteersättningen i sin helhet utbeta-

las. Denna avräkning kommer då icke att påverka storleken av det belopp som skall utbetalas utan är av rent bokföringsmässig natur.

Inom finansdepartementet har förslag till författningsbestämmelser här-om upprättats.

I fråga om den budgetmässiga redovisningen av statsbidraget torde i allt väsentligt böra tillämpas samma förfarande som i fråga om 1957 års skatteersättning. Statsbidraget bör sålunda avföras från särskilt förslagsanslag på riksstatens utgiftssida. Anslaget bör rubriceras Skatteersättning till kommunerna i anledning av 1961 års ortsavdragsreform.

De årliga kostnaderna för det föreslagna statsbidraget beräknas för närvarande till ca 280 milj. kr. På budgetåret 1962/63 faller dels hela kostnaden för år 1962 och dels hälften av kostnaden för år 1963 eller sammanlagt $(280 + 140 =)$ 420 milj. kr. För nästa budgetår torde sålunda böra äskas ett förslagsanslag till Skatteersättning till kommunerna i anledning av 1961 års ortsavdragsreform av 420 milj. kr.

Såsom nyss antytts innebär detta anslag i princip icke någon merbelastning av budgeten för 1962/63 jämfört med vad som redovisats i statsverkspropositionen. De medel som avses i förevarande anslag skulle nämligen eljest komma att utbetalas till kommunerna i form av förskott å kommunal-skatt och därmed avräknas från skatteinkomsterna. Genom att anslaget upp-tages i riksstaten, minskar förskottet med samma belopp. En mot anslaget svarande uppräknings av statens skatteinkomster blir därför möjlig.

I 4 § förordningen om sjömansskatt regleras sjömansskattens fördelning på stat och kommun. Genom de där intagna bestämmelserna får kommunerna ersättning för den inkomstskatt som kommunen går miste om därigenom att sjömännen inte blir på vanligt sätt inkomsttaxerade för sina löneinkomster. Dessa inkomster beskattas i stället genom sjömansskatten, som är en definitiv källskatt. Även sjukkassorna får genom dessa bestämmelser ersättning för motsvarande bortfall av sjukförsäkringsavgifter.

Nuvarande fördelningsregler bestämdes av 1961 års vårriksdag i samband med fastställandet av nya sjömansskattetabeller. Höstriksdagens skattebe-slut föranledde däremot icke någon omreglering av fördelningsbestäm-melserna. Denna skattereform innebar emellertid — fränsett höjningen av de statliga och kommunala ortsavdragen — bl. a. ändring av skalorna för den statliga inkomstskatten. Motsvarande jämkning skulle ske i fråga om sjö-mansskatten. Härigenom har statsskattens relativa andel i den totala skat-ten nedgått, och detta synes böra föranleda en justering av bestämmelserna om sjömansskattens fördelning.

Sedan de nya sjömansskattetablerna nu fastställts, har inom finansde-partementet undersökts dessa tabellers verkningar för kommunerna. Dessa beräkningar visar, att nuvarande fördelningsprinciper skulle bibehållas, om kommunernas andel i den totala sjömansskatten ökas från 50 till 55 procent. På grund härav förordar jag att ersättning enligt 4 § förordningen om sjö-mansskatt skall utgå med 55 procent till stad, som icke tillhör landstings-

kommun, med 40 procent till annan kommun (nu 37,5 procent) och med 15 procent till landstingskommun (nu 12,5 procent). Förslaget innebär beträffande kommun som tillhör landstingskommun, att kommunen och landstingskommunen delar andelsökningen lika. Anledning att höja de andelar som tillkommer municipalsamhälle, i vilket utdebiteringen bestämts till minst en krona, eller allmän sjukkasse från gällande två resp. sex procent synes icke föreligga. — De nya ersättningsgrunderna bör tillämpas första gången i fråga om ersättning för beskattningsåret 1962.

Det sagda föranleder ändring av 4 § 2 mom. förordningen om sjömansskatt. Samtidigt torde en mindre ändring av formell natur böra ske i anvisningarna till 12 § samma förordning. Inom finansdepartementet har uppgjorts förslag till dessa författningsändringar.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att

dels antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1) *lag angående ändrad lydelse av 2 och 3 §§ lagen den 16 maj 1957 (nr 202) med särskilda bestämmelser om kommuns, landstingskommuns och annan samfällighets utdebitering av skatt för åren 1958—1965, samt*

2) *förordning angående ändrad lydelse av 4 § 2 mom. och anvisningarna till 12 § förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt;*

dels, med godkännande av i det föregående angivna allmänna grunder för statsbidrag till kommunerna i anledning av 1961 års ortsavdragsreform beträffande vissa skatteunderlagsgraderade statsbidrag för speciella ändamål och vissa kommunala bidrag till statliga utgifter, bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda härför erforderliga föreskrifter;

dels ock till Skatteersättning till kommunerna i anledning av 1961 års ortsavdragsreform för budgetåret 1962/63 under sjunde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 420 000 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gösta Smith

Utkast

till

kungörelse angående omräkning av 1962 års skatteunderlag, m. m.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

I varje kommun skall lokal skattemyndighet på sätt denna kungörelse stadgar omräkna antalet skattekronor, som jämlikt bestämmelserna i kommunalskattelagen vid 1962 års taxering påföras de skattskyldiga i enlighet med taxeringsnämndens beslut, för uttrönande av det bortfall av skatteunderlag, som skulle hava ägt rum, om vid nämnda års taxering tillämpats de genom lagen den 15 december 1961 (nr 622) om ändring i kommunalskattelagen fastställda kommunala Ortsavdragen (*de höjda Ortsavdragen*).

2 §.

Omräkningen skall ske på grundval av 1962 års inkomstlängd (A-längden) och särskilt verkställas för varje sådan avdelning av inkomstlängden, som summeras för sig enligt bestämmelserna i 42 § taxeringskungörelsen.

Har ändring i den kommunala eller ecklesiastika indelningen trätt i kraft den 1 januari 1962, skall omräkningen särskilt verkställas för varje sådan del av kommun, som beröres av indelningsändringen.

3 §.

1 mom. Omräkningen skall avse sådana skattskyldiga med till kommunal inkomstskatt i hemortskommunen beskattningsbar inkomst, för vilka vid taxeringen medgivits kommunalt Ortsavdrag för minst sex månader. I omräkningen skall dock icke ingå sådana skattskyldiga, vilka vid taxeringen till kommunal inkomstskatt erhållit extra avdrag för nedsatt skatteförmåga med belopp lika med eller större än Ortsavdragshöjningen enligt 1961 års Ortsavdragsreform.

I. Såsom gifta taxerade skattskyldiga med till kommunal inkomstskatt beskattningsbar inkomst större än Ortsavdragshöjningen. Samtaxerade personer, bosatta under samma adress, räknas därvid som *en* skattskyldig. Vid bedömning av om den beskattningsbara inkomsten är större än Ortsavdragshöjningen skall hänsyn tagas till de samtaxerades sammanlagda beskattningsbara inkomst. Under denna grupp medräknas

a) ogifta skattskyldiga (varmed jämställas änka, änklings och fränskild), som haft hemmavarande barn under 16 år, samt

b) män, vilka såsom gifta samtaxerats med hustru bosatt under annan adress.

Hustru, som samtaxerats med make, bosatt under annan adress, skall icke innefattas i omräkningen.

II. Såsom ensamstående taxerade skattskyldiga med till kommunal inkomstskatt beskattningsbar inkomst större än Ortsavdragshöjningen.

III. Skattskyldiga med till kommunal inkomstskatt beskattningsbar inkomst lika med eller mindre än Ortsavdragshöjningen.

2 mom. Ortsavdragshöjningen utgör för såsom gifta taxerade skattskyldiga i ortsgrupp II 980 kronor, i ortsgrupp III 820 kronor, i ortsgrupp IV 660 kronor och i ortsgrupp V 500 kronor; samt

för såsom ensamstående taxerade skattskyldiga i ortsgrupp II 490 kronor, i ortsgrupp III 410 kronor, i ortsgrupp IV 330 kronor och i ortsgrupp V 250 kronor.

3 mom. Bortfallet av skatteunderlag genom de höjda ortsavdragen erhålles för grupperna I och II genom att antalet skattskyldiga i varje grupp multipliceras med ortsavdragshöjningen i vederbörlig ortsgrupp. För grupp III utgör summan av de beskattningsbara inkomsterna tillika bortfallet av skatteunderlag.

Summan av skatteunderlagsbortfallen i de olika grupperna utgör det skatteunderlagsbortfall, som genom de höjda ortsavdragen uppkommer i vederbörande kommun eller område, för vilket särskild avdelning i inkomstlängden upprättats.

4 mom. Omräkningen skall vara slutförd senast den 10 augusti 1962.

4 §.

Det åligger den lokala skattemyndigheten att vid den avskrift av inkomstlängden, som skall tillställas vederbörande kommun, foga uppgift om resultatet av verkställd omräkning, ävensom att samtidigt tillställa länsstyrelsen, i Stockholms stad överståthållarämbetet, och statistiska centralbyrån sådan uppgift. Motsvarande uppgift till landstingskommuns förvaltningsutskott och tingshusbyggnadsskyldige skall lämnas i den ordning, varom stadgas i 72 § landstingslagen den 14 maj 1954 (nr 319) och i 1 § 2 mom. förordningen den 31 december 1945 (nr 903) om utdebitering av tingshusmedel.

Uppgift som nu nämnts skall angiva dels skatteunderlagsbortfallet till följd av de höjda ortsavdragen, dels det skatteunderlag, som skulle hava förelegat om vid taxeringen tillämpats de höjda ortsavdragen.

5 §.

Lokal skattemyndighet må år 1962 senast den 10 augusti fullgöra skyldighet enligt 45 § 1 mom. andra stycket taxeringskungörelsen att till länsstyrelse och kommuns styrelse insända avskrifter av inkomstlängden. Dessförinnan färdigställda avskrifter skola dock avlämnas efter hand.

Denna kungörelse träder i kraft dagen efter den, då kungörelsen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utkast

till

**kungörelse angående skatteersättning i anledning av 1961 års
ortsavdragsreform**

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Kommun äger enligt de grunder och i den ordning som nedan stadgas för åren 1962—1965 uppbära statsbidrag (*skatteersättning*) i anledning av det bortfall av skatteunderlag, som föranledes av höjningen av de kommunala ortsavdragen jämlikt lagen den 15 december 1961 (nr 622) om ändring i kommunalskattelagen.

Med kommun avses i denna kungörelse landskommun, köping, stad, municipalsamhälle, landstingskommun, församling, pastorat och annan kyrklig samfällighet, som äger beskattningsrätt.

Vad i denna kungörelse stadgas om länsstyrelse skall såvitt avser Stockholms stad gälla överståthållarämbetet.

2 §.

Skatteersättning utgår för ett vart av åren 1962—1965 på grundval av ett av staten för respektive bidragsår tillskjutet skatteunderlag och den i kommunen för året fastställda utdebiteringsatsen.

Det tillskjutna skatteunderlaget utgör för ett vart av bidragsåren det skatteunderlagsbortfall som framkommit vid omräkning av 1962 års skatteunderlag enligt kungörelsen den 1962, nr .

För kommun, som intill den 1 januari 1962 vid skattegrupperingen tillhörde ortsgrupp II, skall dock skatteersättning för år 1962 beräknas på grundval av det ovan angivna skatteunderlaget för kommunen, minskat med den förhöjning av kommunens i anledning av 1957 års ortsavdragsreform tillskjutna skatteunderlag som föranletts av tillämpningen för år 1962 av kungörelsen den 12 maj 1961 (nr 103) om beräkning i vissa fall av tillskjutet skatteunderlag för åren 1962—1965.

3 §.

Länsstyrelsen skall fastställa det skatteunderlag, som skall tillskjutas landskommun, köping, stad, församling, municipalsamhälle och landstingskommun.

Vid fastställandet skall iakttagas, att därest ändring i kommunal eller ecklesiastik indelning trätt i kraft den 1 januari 1962 eller träder i kraft den 1 januari 1963, det tillskjutna skatteunderlaget bestämmas på grundval av den fördelning av skatteunderlaget enligt 1962 års taxering, vilken verkställs enligt 5 § kungörelsen den 29 juni 1950, nr 431.

Vid annan ändring i kommunal eller ecklesiastik indelning än som nu nämnts skall i fråga om tillskjutet skatteunderlag i de av indelningsändringen berörda kommunerna gälla vad Kungl. Maj:t i sammanhang med förordnande om ändringen beslutar.

4 §.

Tillskjutet skatteunderlag skall avrundas uppåt eller nedåt till närmast hela hundratal kronor. Ingå i landskommun, köping eller stad två eller flera församlingar, skall vid avrundningen tillses att det tillskjutna skatteunderlag, som skall tillkomma landskommunen, köpingen eller staden, motsvarar summan av de tillskjutna skatteunderlagen för församlingarna.

5 §.

1 mom. Länsstyrelsen skall senast den 10 september 1962 tillställa i 3 § första stycket angiven kommun uppgift om det tillskjutna skatteunderlaget för ett vart av åren 1962—1965. Av uppgift till landskommun, köping eller stad skall framgå det tillskjutna skatteunderlaget till varje i sådan kommun ingående församling.

Ingår församling i kyrklig samfällighet, åligger det kyrkorådet i församlingen att ofördröjligen efter mottagandet av länsstyrelsens beslut underätta samfälligheten om det tillskjutna skatteunderlaget till församlingen.

2 mom. Länsstyrelsen skall senast den 20 november året före ett vart av bidragsåren 1963—1965 tillställa riksrevisionsverket uppgift angående storleken av tillskjutna skatteunderlag för bidragsåret ävensom uppgift angående den skatteersättning, som skall utbetalas under bidragsåret. Motsvarande uppgifter avseende bidragsåret 1962 skola lämnas den 20 november 1962.

6 §.

I fråga om utbetalning av skatteersättning skall i tillämpliga delar gälla vad i kommunallagen eller eljest stadgas om utbetalning av allmän kommunalskatt m. m., dock att skatteersättningen för år 1962 skall utbetalas den 8 november 1962.

7 §.

Utbetalad skatteersättning skall avföras å vederbörligt riksstatsanslag.

Riksrevisionsverket äger meddela de föreskrifter i övrigt, som erfordras beträffande utanordning, bokföring m. m. av skatteersättning.

8 §.

Beträffande stad med egen uppbořdsförvaltning gäller såsom villkor för erhållande av skatteersättning i anledning av 1961 års ortsavdragsreform, att staden svarar för kostnaden för sådan omräkning, som avses i kungörelsen den 1962 (nr) angående omräkning av 1962 års skatteunderlag, m. m.

9 §.

Över länsstyrelses beslut enligt denna kungörelse må ändring sökas hos Kungl. Maj:t genom besvär, vilka skola ingivas till finansdepartementet.

Denna kungörelse träder i kraft dagen efter den, då kungörelsen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Genom denna kungörelse upphäves kungörelsen den 12 maj 1961 (nr 103) om beräkning i vissa fall av tillskjutet skatteunderlag för åren 1962—1965.

Utkast

till

kungörelse angående beräkning av skatteunderlag för fastställande av statsbidrag i vissa fall m. m.

Härigenom förordnas som följer.

Skall storleken av statsbidrag till kommun eller kommunalt bidrag till staten bestämmas i förhållande till skatteunderlaget i kommunen, skall vid beräkning av skatteunderlaget gälla att till det antal skattekrönor och skatteören, som påförts de skattskyldiga enligt 1963 och senare års taxeringar, skall läggas det antal skattekrönor, som staten för året näst efter taxeringsåret skall tillskjuta *dels* enligt kungörelsen den 16 maj 1957 (nr 205) angående skatteersättning i anledning av 1957 års ortsavdragsreform, *dels ock* enligt kungörelsen den 1962 (nr) angående skatteersättning i anledning av 1961 års ortsavdragsreform.

Vad nu stadgats skall dock icke gälla bidrag enligt förordningen den 18 maj 1951 (nr 278) angående bidrag till skattelindring åt synnerligt skatte-tyngda kommuner.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1963. Genom kungörelsen upphäves kungörelsen den 16 maj 1957 (nr 206) angående beräkning av skatteunderlag vid bestämmande av statsbidrag i vissa fall m. m.; dock skall sistnämnda kungörelse alltjämt äga tillämpning i fråga om beräkning av skatteunderlag enligt 1962 eller tidigare års taxeringar.